Kmetijske in rokodelske Novice.

Na svitlobo dane od c. k. krajnske kmetijske družbe.

Tečaj V. | *V srédo 24. Svečana. 1847.* | List 8.

Ne sodi!

Hiob — glava 38. 39. 40. 41.

O ti, ki slep osod vladarja
Dolžíš krivíc, posíl in kuj,
Kak Jobu on iz tmín viharja
Govoril je, v trepetu čuj!
Gromovja hrum potihne plašno,
Begoči čas pozabi tir,
Ko nagloma pokliče strašno
Sledečih slov ga v jak prepír:

Kje bil si ti, ko mojmu Bodi
Je hipno stan te zemlje stal,
Ko klili vsih strani so plodi,
In nebu jez oblok sim dal?
Ti svit osod z besedo prazno,
Resnice ti kališ tečaj,
Zedini moč in silo razno,
Vjunači se, odgovor daj!

Kje bil si ti, ko z diham enim
Prižgavši zvezd neskončni broj
Svetilam sonc, nahip rojenim,
Naročil sim namen — pogoj?
Ko vriskale, pravil veséle,
So mojo čast nebes močí,
Ko mojih del visosti péle
Danice so, kje bil si tí?

Porodu kdo je morja stregel,
Ko vrelo je iz krila tmin?
Alj nisim jez nasprot mu segel,
In rekel: Stoj, nevihte sin!
Kdo dal mu je v mejník bregove,
Zatisnil kdo je brezdna pah,
V oblak povil globín valove,
Ko dete v lík plenice rah?

Si zvezal ti plejade kroga,
Je tebi pot svitlobe znan?
Te zore blesk, te jutro vboga,
Se klicu tvôm pospeši dan?
V obupu žej kdo roso blago
Planavi da in dež rodí?
Zaženi glas, alj eno srago
Iz rek višav prisiliš tí?

In moje boš namembe sodil,
Si svetu ti prišel na kraj?
Prostora krog naskriž prebrodil,
Si zmeril čas? Odgovor daj!
Si hodil ti po dnu globíne,
Alj njenih trum popís imaš?
Odpreti mar izide tmíne,
Alj smerti dom zapreti znaš?

Si zemljo ti prijel za robe
In stresel vùn hudobnike?
De nova vsa in čista zlobe,
Ko perta lík slovela je.
Imaš oblast ti roke moje,
Gromíš ko jez trepet in strah?
Oznani serd kreposti svoje,
In treši, daj! prevzetne v prah!

Kdo severu perute vsnuje,
Razbitja dih viharju dá?
Kdo v led in srež valovje vkuje,
De kamnja zid in tlak veljá?
Si snega ti premeril stanja,
Si vidil toč alj treska hrám?
Katere jez za dan mašvanja,
Za vojske dan gotove imám?

Zamoreš ti v obnebje seči,
In stisniti vedrosti zrak,
De sonca svít in krog blešeči
Pokrije tmin strašán oblák?
Zaženeš ti goreče bliske,
De mrak višav previhrajo?
Rečejo mar ti glave niske
Vernivši se: Glej, tuki smo!

Ti vmolknil si, ne veš odreči
Besede kar prašanju tim!
Kak hoče nek ti pravda steči,
Ko manjka prič in zroka vsim?
Ki pravdati se z mano včini,
Mu gré besed imeti saj!
S krepostjo sil razum zedini,
Vjunači se, odgovor daj!

Ob uri tmin kdo petelina
Opomni, de se bliža dan?
Kdo jastrebu preživi sina,
Ki v gnjezdu skal zdihuje hran?
Je pava rep mar tvoje maže
V lepoti boj kot mavra vnet?
Po morju perst alj tvoj pokaže
Žerjavu pot na bolji svet?

V pušavo noj nemarno znese,
Pozabši jajc in truda, glej!
Brez milosti na zrak ozrè se,
In konju v kljub divjá naprej.
Kdo vsmili se v pogín rojenih,
Kdo varje spak nesrečne tam?
Zavetje jez in bran pušenih
Zdaj soncu jih zvaliti dam.

Postojne stan je gór višava,
Nje gnjezda tron stermeči kóm,
Do zračnih mej v obnebje splava,
Prevzetno zrè na zemski dóm.
Nahip od tam jedí v prepadu,
V okrožju rek razmotri plen;
Se trudiš ti o njenim gladu,
Ji brusiš ti očesa sklen?

Rožlanja pik, armade hrupa,
Trobente konj ne vstraši se,
Orožju trum nasprot se zupa,
Kobilci v kljub poskoči slè;
Se spenja vnet, s kopitam bije,
Korak njegov je sip in lôm,
Kdo v serce žar in par mu vlíje,
V čelusti kdo restanja grôm?

Alj misliš ti, de jaslam tvojim
Se vklanjal bo rinoceron,
Navadam plah odrekel svojim,
In tebi v prid oral ogón?
Iz tvojih njiv zdivjá gotovo,
V nemar pustí ti jarm in bič,
Kdo je razkril mu moč njegovo,
In tvoje kdo iskusti nič?

Boš levinji donašal piče,
Ko vije se rodívnih muk;
Alj plen lovil za nje mladiče,
In varval jih stradanja tug?
Oprostil kdo je risu glavo,
Košuti čut slobode dal?
Alj nisim jez jim dom pušavo,
Berloge v last in hiše zbral?

Ozrí se v les na behemota,
Železo je njegova kost,
Neskončna moč je ledju dota,
Hrustanci so kositar gost;
Na kviško rep prostrè ko cedro,
Popiti tok mu malo strah,
Kreposti vse je slavno jedro,
Ko jez velim — je bivši prah.

Glej! levjatan je serca - kamen,
O tresku on ne gane se,
Iz nosa hlap, iz golta plamen,
Iz oka žig in žar mu vrè.
Če včini bor, se morje peni,
Ko v kotlu lug in krog šumeč,
Končati vse živeče meni —
Zdaj mignem jez — in ni ga več.

Izpusti jak besede pšico,
Račún mi svoj na znanje daj,
Do česar ti imaš pravico,
Kdo meni je posodil kaj?
Vse moje je kar svet obseže,
Globín, višav gibanje vsih,
Oblast ko stik zvezdovja veže,
In tvojih ust posledni dih.

To reče Bog. — Prevdari pridno
O stisku tug besed spomín,
Če vse v korist ne steče vidno,
Ne zabi, de si praha sín.
De v tvoj namen prilično, kratko,
Je tebi Bog nalógo dal;
Nebeško pak veliko pratko
Je pisal sam in sam le bral.

J. Koseski.

Dober svèt kmetovavcam.

Letašno zimo se vidi po njivah dokaj v velikih in majhnih kupih navoženiga gnojá. Ljudjé hité z njim iz dvoríš nekej zató, kér imajo zdej bolj čas, oní in tudi njih živina, in kér se na saneh z manjšim terpljenjem izvozi; nekej pa tudi zató, kér je na dvoriših drenj, in kér bi potlej, ko bo setev na versto prišla, slabji poti in deževne vremena biti utegnile. Ali skušnja nas učí, de če gnoj bolj terdo in na miru leží, dokler ga po njivi ne raztrosiš, več ohrani v sebi svojih gnojilnih lastnost; in bolj rahlo ko v kupih leží, pred spèrhne, ali kakor pravimo, zgorí. Po kemíjsko se to reče: gnoj v svoje pervíne razpade, in v gáze spreminjeni déli se iz njega izkadé. Zató je že znano slednjimu kmetovavcu, de se iz hlevov pokidani gnoj mora vselej dobro potlačiti.

Torej se mora tudi reči, de gnoj, ki ste ga kmetovavci to zimo v velike kupe na njive navozili, in ga dobro potlačili, ne bo kej škode térpel; škoda, velika škoda pa se bo zgodíla vsimu tistimu gnoju, ki je v majhnih kupih na njivah. Dokler je mraz, mu ne bo sicer nobene kvare, kér v mrazu ne bo zgoril; zakaj de kaka reč v svoje pervíne razpade, ji je za to vselej potreba gorkote in tudi nekoliko mokrote; pa precej ko bo bolj toplo in mokrotno vreme nastopilo, bojo rahli kupci vašiga navoženiga gnojá vsi spèrhneli, de ne bo druziga na njivi ostalo, kakor nekej persteniga, pustiga bilja, nekej pepéla, in pa nekej suhiga listja, kteriga vam bo morde še sapa vzela in raznesla. Vsi redivni déli pa bojo iz njega ušli, in se po zraku razpustili.

Vse to nam bojo učeni gospod Vertovc v svojim kemíjskim nauku, ki so ga jeli prikladati našim Novicam, ob svojim času bolj na tanjko, in pa kakor znajo, de ne nobeden tako, umevno in perljudno povedali. Zatorej tudi vi ljubi kmetovavci! te perloge večkrat pazljivo in marljivo prebirajte, ter si jih v glavo vtisnite, in gotovo bote imeli obilen dobiček od tega.

Za zdaj od nas le samo ta svèt vzemite, de brez sile nikar gnojá ne prevlačevajte; če ni drugači, de ga morate zdaj na njive voziti, ga na velik kup terdo potlačite, in ko bo čas zató prišel, ga le naglo raztrosite. V majhnih, rahlih kupcih ga nikar nikoli dolgo ne pušajte, ne zdaj, drugikrat pa še manj, temuč le raji ga berž, in če ga imate že zdaj tako navoženiga, ga koj po snegu raztrosite. Raztrošeni gnoj, ki se v kepah ne derží, ne more ne kipeti ne zgoreti, torej skorej nič ne zgubí svoje redivne močí, razun tega, de ni takó vroč, in de je, kakor pravimo, umorjen, kar nekterim rastljinam kakor zélji, lanu in ječmenu dobro dene. Per ovsu smo se pa že prepričali, de mu vroč gnoj, kteri še le v njivi kipí (gährt), bolj tekne, in de je torej prav, de se za oves koj iz hlevov navoženi gnoj podòrje.

Ne moremo vam zamolčati, dragi kmetovavci! de z gnojem se ne znate še nič kej obnašati, kakor vémo od nekterih nemških in belgijskih dežel, kjer se pa tudi na majhnih prostorih čuda obilno perdéla. Tam gnoj z veliko skerbjo napravljajo, ga z gnojnico polivajo, sončne vročine in soparce varjejo, ga po nemarnim nič ne zgubé, kar se per nas dokajkrat pergodí. Tam je lepa gnojna jama, terdo potlačen kup gnojá na dvorišu znamnje umniga, pridniga in premožniga kmetovavca.

De boš pa imel obilno dobriga gnojá, skerbi, de boš tudi dobro redil svojo živino; slabo rejeno živinče ne da nikoli mastniga gnojá. Imej torej raji manj kakor preveč živine, de bi je, kakor je potreba, ne mogel prerediti. Živino vselej z dobro, tečno píčo oskerbluj in snažno jo derži. Če imaš njive, travnikov pa ne, sej nemalo več detelje, grašice, in ako hočes, vsaj za poskušnjo, nekoliko travnih semen, ki so v Novicah večkrat oznanjene, in ob kratkim se bo tvoja kmetíja povzdignila, de bo veselje. In ako boš per tem tudi pravično, pošteno živel, se Boga bal in greha varoval, boš imel gotovo tudi božji blagoslov nad seboj, in po besedah sv. pisma se ti ne bo bati, de bi kruha prosil ti in tvoj zarod. *Ps. 36, 25.*

Okra.

Kratek zapopadek postáv za družino.

(Dalje)

V. Od dolžnost gospodarjev.

Gospodarji imajo poslam s poštenim zaderžanjem lep izgled dajati, pôsle po kristjanski ljubezni k dopolnjenju službe napeljevati in po ti poti si njih spoštovanje, ljubezin in zaupanje pridobiti.

Sleherni gospodár je dolžan pôslam zgovorjeno plačilo ob pravim času odrajtati, jim obljubljeno jéd, pijačo ali druge zgovorjene rečí dati in vse vdinjane pogodbe na tanjko spolniti. Gospodár pa ni dolžán, zunej plačila (lona) in drugih vdinjanih namečkov, pôslam kake posebne darove deliti; in če se to kterikrat zgodí, naj bodo pôsli za tako prostovoljno dobroto hvaležni.

Gospodár ima pravico od vdinjaniga lona zmiraj nekoliko nazaj perderžati, in sicer toliko, kolikor na ene kvatre znese. Letá ravnava varje gospodarja škode, ktero bi mu pôsel naključiti zamogel, če bi nanaglama iz službe pobegnil. Zavoljo tega ima gospodár tudi pravico, pôslu ukazati, de svojo škrinjo in vse svoje blagó v hišo svojiga gospodarja prenése.

Če gospodár s pôslam gerdo ravná in ga pred postavnim časam in brez skazaniga vzroka iz službe dene, mu ima storjeno škodo dvakrat poverniti; na dalje bo pa gospodár še po priméri neusmiljeniga ravnanja kaznovan.

Če pôsel v službi zbolí, je od vikši c. k. dvorne gosposke za poglavitne mesta postava dana, de mora gospodár bolniga pôsla ali 14 dni pri sebi v hiši obderžati, ali ga pa v bolešnico (Spital) dati in skozi 14 dni za-nj plačati, čeravno ga po tem več v službo nazaj ne vzame; če ga pa po bolezni spet v službo vzame, mora stroške cele bolezni za-nj poplačati. *)

(Konec sledí.)

*) V Ljubljanski bolenišnici je le po 5 grošov na dan plačati treba, in sicer ne le za mestne pôsle, ampak tudi za take, ktere iz kmetov v Ljubljano pripeljejo. (Ukaz c. k. dvor. gosp. 24. Maliga travna 1834. števil. 6118). Vredništvo.

Prijazen odgovor

Ipavcam na odperto pismo v 52. listu lanjskih Novic.

Sosédje! prav imate, de nesnago bôhov grajate. Nesnažna jéd se ne perléže. Prav pa nimate, ako zavoljo nektérih bôhov, ktere iz Gorénskiga dobivate, precej vse Gorénce nesnažnosti obsodite. Ako bi vi vidili Gorénca prešiče klati, in okusili zabélo, kakoršno si on za dom pripravi, besédo svojo gotovo prekličete.

Gorénec zaklaniga prešiča iz kože déne, si takó oskerbí lepiga, omajeniga špeha brez nemarne kože — in sam spozná, de je kdaj neumen bil, ko je kožo per špehu pušal, in jo potlej v ječmenovi kaši kuhal. Pač rajši zdaj kako meséno klobaso ali kak kós réber v ječmenko vtakne, kožo pa da v stroj, ktera mu vstrojena per obuvali, per komatih in drugim jermenji veliko odverne.

Vi Ipavci terdite staro šego, in hočete bôhe le s kožo imeti. Vas s takimi previditi, Gorénec prešiča, namést de bi ga po domače iz kože djal, le obrije (ogára). K tému naménu popári prešiča lahneji péze z vrélim kropam, in takó pride boh iz rók klavca čeden. Prešiči težji péze po vrélim krópu obračati pa je nepripravno. *) Take zatorej, namést popariti, osmodé s slamo, — osmojena koža pa lépa biti nemore. Verh téga gré tak v kupčijo namenjeni boh od rók do rók, prédenj pride do tistiga prekupca, kteri ga do vas pošilja. Koliko plésnjivih shramb stakne, koliko vmazanih kotov pomete, po koliko vozéh se valja in pari, prédenj do vas pride! — Lahko je čern kot saje, če je pred še tako lepó osnažen bil. Révež ta, kdor mora s tako nesnago svojo jéd boljšati! Pri nas taciga špeha tudi borni gostač ne kupi, zató, kér ima lépiga dosti na zbiranje, naj že gré v Krajn, v Ljubljano, v Loko ali v Idrijo na terg.

Véste kaj Ipavci! Idrija ni deleč od vas. Tam je od *jeséni do pusta sleherni* torek špeha od *sile* na prodaj; tam boste vidili, de znajo krajnski špeharji snagoljubnim ljudém tudi snažno robo pripraviti; tam si bote lahko izbrali špeha snažniga in razne debelosti. Eno pa boste pogrešali — rumeniga ne bo. Zakaj idrijske in tudi druge kuharce sploh terdijo, de špeh, ako je praviga okusa, mora biti bél ne rumen. Če se vam pa rumen boljši zdí, ne bojte se béliga kupovati. Bél špeh pičlo soljen in obéšen v toplim hramu bo kmalo rumen, de ga bo sicer veselje viditi — žalost pa požirati. Če vi ne véste, pa mi vémo, de rumen špeh je že spriden špeh, žêrik, žaltov, od kteriga pravimo: „Mànj ko ga je v skléd', boljši je jéd".

Od ječmena bi tudi kaj rekli, pa se bojimo Novicam drenj delati. Tedaj le to povémo, de nam naši vinčarji pravijo, de vi Ipavci hočete ječmenovo kašo po niski céni jésti; tedaj: „kakoršen kup tako blagó". Kadar ga za dom v stópe damo, pa pustimo, de voda delj bàte goni. —

K sklepu pa moramo spoznati, de nas je vaše pismo razveselilo; kér nam je na znanje dalo, de ste se tudi vi snažnosti čversto poprijeli. — Z veseljem vam bomo per bokalu ipavske kapljice zdravico napíli, rekoč: Le snažnost vsi ljubímo; ona bo priča, de se nas od konca do kraja omíka prijema! — Iz Gorénskiga.

Prošnja farmanov do sojiga fajmoštra.

(Dalje.)

II. Pa še več drugih enako lepih — so po majhnim premolkleji poprijeli — vam hočem pokazati. Sami véste — so djali — kokó imeniten je pri vsaki reči dober red. Tudi pri domačíi ga je povsod treba: treba pri hišnih opravkih, treba pri živini, pri poljskim delí in vsih drugih rečéh. Kjer reda ni, gré vse vprek; včasi je dela čez nemoč, drugikrat praznovanje in pohajkovanje; veliko se zavoljo pomanjkanja reda o napčinim času, ali pa le napol opravi; marsikaj clo zmudí i. t. d. Povsod spričuje skušnja, kokó resnično je, kar pregovor učí, de red je duša opravil. Koliko je tedej na tem ležeče, de se otroci precej v pervih letih lepiga reda privadijo! — In k temu jim ravno šola nar boljši napeljevanje in vajo da. V šoli se vse po terdim redu zgodí. Ob soji uri se vselej šola začne in ravno tokó tudi končá; vsak uk ima sojo dôbo, soj čas; ob soji uri je keršanski uk, ob soji branje, pisanje, rajtanje i. t. d.; — in komú ni očitno, de bo za otroka, kteri se je pri šoli navadil, na vsako uro pazin biti, in se k vsakimu nauku o pravim času pripraviti, tudi pozneje pri domačih delih veliko lože, soje opravila naprej previditi, in vse o pravim času in lepi versti opravljati.

III. Ravno to kar smo dozdej od pervaje k pokoršini in lepimu redu rekli, veljá tudi od čednosti ali snažnosti. Kokó prijetna in dopadljiva je vsakimu človeku snažnost v opravi in obleki, in vsih drugih rečéh! In po pravici vam tukej zamorem zaterditi, de v ti reči mi Slovenci nismo zadnji. Clo tujci spoznajo in hvalijo našo snažnost. Pa še bolj jo zamorejo šole povzdigniti in razširiti. — Noben pameten šolski učenik ne bo terjal, de bi otroci dragó ali clo gizdasto oblečeni v šolo hodili, pa tudi ne, de bi bile vse njih oblačila cele ali nezašite, kar je pri veliko ubožnih otrocih nemogoče: tode s toliko véči paznostjo bo na to gledal, kar je vsim mogoče, namreč: de vsi spodobno omiti in počesani v šolo pridejo, in de so njih oblačila, nej bodo še tokó borne ali slabe, vselej snažne ali oprane, in kader se raztergajo, spodobno zašite. — In kaj mislite — so djali — če se otroci, kí več let v šolo hodijo, toliko časa v snažnosti vadijo: ali si je ne bodo nazadnje tokó privadili, de jo bodo potlej tudi sami v vsih rečéh špogali, in tokó ne le sebi in sojimu zdravju koristili, ampak si tudi nagnjenje in poštevanje vsih omikanih ljudí prislužili! — Še drugi dobiček — so pristavili — kteriga bodo v ti reči zlasti ubožni otroci po šoli zadobili, je ta, de ne bodo zavoljo sojiga slabiga oblačila od drugih zaničevani. Navadno se namreč zgodí, de otroci, dokler se po drugih straneh ne poznajo, zlasti na oblačilo gledajo, in po njem eden druziga v čisli imajo. V šoli pak, kjer le bistra glava in dober uk veljá, gré ta razloček hitro v tàmo, in kteri so iz med pervih v šoli, nej bodo bogatih ali revnih starišev, s temi se hitro vsi drugi soznaniti in sprijazniti želé. — In to nas opomni spet druge nar imenitniši straní, ktero šole za dobro izrejo otrok imajo. Šola namreč jim da tudi nar lepši in nar stanovitniši priložnost, se zgodej vaditi in uriti v vsih čednostih, ktere so k spodobni, priljudni in ljubeznjivi obhoji z drugimi potrebne.

IV. Pred vsim je k spodobni in priljudni obhoji (Umgang) potrebna serčnost ali neboječnost. Že veliko starišev sim slišal tožiti, de so njih otroci tokó boječi in plašni, de pred vsakim tujcam bežé, ali če bežati nemorejo, se pričo njega tokó sramujejo, de nobene besede iz njih spraviti ni. — Ta boječnost se v šoli ravno tokó hitro, kakor brez težave odverne. Zakaj tukaj so otroci primorani, ne le vsak dan s sojimi šolskimi tovarši obhajati, ampak tudi pogostama s sojim šolskim in duhovnim učenikam govoriti, in pri šolskim izpraševanji na njih vprašanja odgovore dajati. To večkrat ponovljeno od otrok kmalo vso plašnobo odžene in jih sčasama tokó zaupne

---

*) Vunder je poparjanje z vrelim kropam edíno ravnanje po več deželah. Vredništvo.

stori, de so tudi s popolnama neznanimi serčno in brez sramovanja govoriti v stani. Ravno to veljá tudi od vsih drugih čednost lepe obhoje ali skupniga življenja z drugimi, med kterimi je ena iz med nar pervih in nar potrebniših: mirnost ali pokojnost.

(Dalje sledí.)

Domoródni listi.

II.

Slovensko pésništvo.

Prešerin in *Koseski.*

(Dalje.)

Prešérin in Koseski sta tedaj dvé svitli zvézdi na obnébji slovénskiga pésništva, sta dva velikana na našim Parnasu. — Ktérimu téh dvéh slavnih mož gré pervenstvo, in kteri izmed nju zasluži venec predstva? Tako slišimo nektere Slovence popraševati in prepirati se, kér ta téga, uni uniga povzdiguje, de se nam skorej taka godí, kakor njega dni Némcam, ki so se toliko časa prepirali, kteri njih pésnikov je véči, Géte ali Šiler, de jim je poslednjič Géte sam s krepkim odgovoram smešno pravdo razsódil. *)

Po naši pameti se zastran pervenstva naših dveh ne samo po domovini slovečih, ampak tudi od druzih Slovanov čislanih pésnikov nihče drugi ne more prepirati, kakor kdor ima le enostransko znanje slovenskiga jezika in komur ni bilo dano, cene pésniške umétnosti skozi in skozi spoznati. Samo tak more enimu očitati, de je preveč Krajnc in premalo Slovenec sploh, drugimu pa, de je od čiste slovenšine med ptuje slovanske naréčja preveč zašel, **) kér ne prevdari in tudi ne vé, iz kakšniga stališa nej se slednji slovanski pésnik v sedanjim času vzajemniga bližanja slovenskih narečij sódi. Slédnji ima svojo pót, po kteri hódi in slednji se mora tudi po nji soditi. Kar je tukaj sploh rečeniga, veljá tudi od Prešérna in od Koseskiga.

Prešérin se da — naj nam bo pripušeno v prilikah govoriti — priličiti labudu, kteri preganjan in ranjen od nemilih viharjev osode po samotnim jézeru življenja plava; iše, česar najti ne more; hrepení po tém, kar mu je namenjeno, česar pa doseči ne more, in zdaj v žalosti svojiga serca v milih glasih zdihuje, zdaj v nevolji srečo v britkim spoznanji njene nestanovitnosti in goljufnosti ojstro tóži. Kér on nar ljubši od ljubezni pôje, bi ga smeli pésnika ljubezni imenovati. —

Koseski je enak bistrovidnimu orlu, kterimu je osoda krepke perute podarila, de se v jasne višave vzdigne in bližnji sosed vseoživljajóčiga sonca iz njegovih žarkov moč serka, ktera ga učí modrost, de jo v krepkih glasovih spét učí in oznanuje. Kér so veličastne rečí večidel predmeti njegovih pesem, bi smeli Koseskiga pésnika resnosti in veličastnosti imenovati. Osoda je slédnjiga nju na različno pót napeljala in Rojenica je slednjimu že v zibelki različne darove duha podelíla. Prešérnu je natočila več britkosti v kupico življenja, Koseskovo serce je s serčnostjo bolj navdala. In v tem je vzroka iskati, zakaj so Prešérnove poezije tako mehkočutne (sentimental), zakaj iz njih večidel žalost, britkost in nevolja díha, in zakaj so Koseskove tako čverste in krepke, de serce vsaciga, ki jih umé, takó povzdignejo in vnamejo, kakor ga Prešérnove pomilovavno omečijo. Zavoljo tega je tudi, de Prešérin v svojih poezijah le samiga sebe bolj ogledovati dá, ko se Koseski bolj po občinstvu premiče. Pa bodi si vsakimu, kakor si hoče, to je gotovo, de se slednji nju po svojih potih tako doveršeno premika, de mora vsak Slovénec, bodi Krajnc ali Štajarc, Korošec ali Goričan i. t. d., obéma zasluženi venec slave in pésniškiga pervensta podati, in ju slovenskim klasikam vverstiti ter spoznati, de se, akoravno imata razne pésniške predmete, nju pésniška djavnost vunder v eno steka: — de sta edína, kterih dozdaj še nihče Slovencov ne doseže.

(Konec sledi)

*) Géte, kteriga je to prepiranje grozno merzílo, je prepiravcam pri neki priložnosti s serdíto besedo sam odgovoril: „Die Deutschen sollten froh seyn, zwei solche Kerls, wie wir, zu haben, anstatt zu streiten, wer grösser sey! (Nemci naj se raji veselijo, de imajo taka dva korenjaka, ko sva mi dva, namesto de se prepirajo, kteri zmed naji de je imenitniši)! Vredništvo.

**) Čez take sodníke se je že v leti 1799 rajnki Vodnik pritožil, rekoč: „Kaderkoli kake krajnske bukve na dan pridejo, ima slednji kaj čez jezik godernati: enimu je preveč po hrovaško, drugimu preveč po nemško, tretjimu je preterd in tako naprej.“ Vredništvo.

Žalostna prigodba.

(Oginj v Ledínah Idrijske komisije). 14. Prosenca po noči je Andreju Čadežu, kterimu se podomače „pri Tripalu“ pravi, pogoril véliki hlev, kjer je bilo 14 govéd in troje kaštrunov, z vso kermo, z vozovi in z mnogim drugim orodjem vred. Cela škoda je od gosposke na 1700 gold. cenjena; le sreča je, de je imel Čadež svoje pohištvo pri družbi sv. Florijana zavarvano, in de so nekteri verli fantje tako pridno gasíli, de oginj ni dalje segel. Naj bo imenovanim pridnim pomočnikam očitna hvala za to!

Vsakimu svoje.

Pri natisu „Popotnika“ se je napčnost zgodila, de smo gospoda Potočnika za pesnika podpisali. Gosp. Potočnik so nam koj, ko so 6. list Novic v roke dobili, imenovani pregrešek s tem pristavkam na znanje dali, „de oni niso „Popotnika“ zložili, ampak de so ga le semtertje nekoliko prenaredili, pa de tudi ne vedó, kdo de je pesnik te pesmi, ktera je že davnej, okrajšana in podaljšana, v mnogoterih razlikah (Varianten) znana.“ Nam jo je že večkrat imenovani pevec Juri od gosp. Potočnika prinesel. Misleč tedej, de je od njih zložena, smo podpisali tudi njih imé. Med tem, ko je bil napev že v natisu, s kterim vred smo si po oglasu gosp. Potočnika namenili ta popravek oznaniti, so nam pisali častitljivi gosp. tehant Strell, de so oni to pesem zložili in sicer 18. Listopada 1836 v zgornjih Gorjah, od kodar je imenovana pesem po deželi šla. Z veseljem oznanimo tedej gospoda tehanta Strella dolgo nepôznaniga pesnika pohvaljene pesmi, ktera je nemški (der Wanderer) le malo podobna, ampak skozi in skozi v pravim slovenskim duhu zložena. Kar maliga pa so sloveči pesnik gosp. Potočnik prenaredili, ki so le nektere besede zavoljo boljšiga soglasa (Reim) prestavili, je vrednost lepe pesmi gotovo še povzdignilo. Danes priložimo Novicam napev „Popotnika“ ki ga je gosp. Legat na Dunaji s toliko slavo pél. Vredništvo.

Današnjimu listu je perdjan 3. dokladni list.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 20. Svečana. gold.	kr.	V Krajnju 15. Svečana. gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	3	1	3	—
1 » » banaške	3	—	3	3
1 » Turšice	1	52	2	4
1 » Soršice	—	—	2	12
1 » Rèži	2	7	2	9
1 » Ječmena	1	39	1	58
1 » Prosa	1	36	1	38
1 » Ajde	1	27	1	27
1 » Ovsa	1	—	1	—

Vrednik *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*

POPOTNIK.

Andante.

Po-pot-nik pri-dem čez go-ró, Od doma vzamem še slo-vó, In

ka-mor se o-kó o-zrè, Po-vsod se mi nov svet odprè. Tud

tu-kaj sonce gré o-krog, Do-li-no vi-dim, hrib in log; Pa

f *ritard ad lib.*

sonce na-še bolj bli-ší, In hrib naš hrib naš lepši ze-le-ní.

ritard

Tud tù cvetó cvetličice,
Po njih šumé čebelice;
Pa naših rož je lepši cvet,
Čebelic naših slajši med.

Skoz mésta hodim in vasí,
Povsod drugač se govorí;
Jez, ptujc, nikogar ne poznam,
In vsred ljudí povsod sim sam.

Prijatli se objemajo,
Pojejo, si napivajo;
Jez grem po poti tih mem njih,
Vse prazno v persih je mojih.

Možé se in se ženijo,
Veseli so, in ukajo;
Pa meni raste rožmarin
V ljubi moji domovin'.

Dežêla ljuba, kje ležíš,
Ki jezik moj mi govoríš?
Kjer znanci moji še živé,
Prijatli moji v grobih spé?

Zdihujem, prašam vedno: kje?
Prijatli, k vam želí sercé!
Perute imeti si želim,
De k vam domú, ko ptič, zletím.

Jan. Strell.